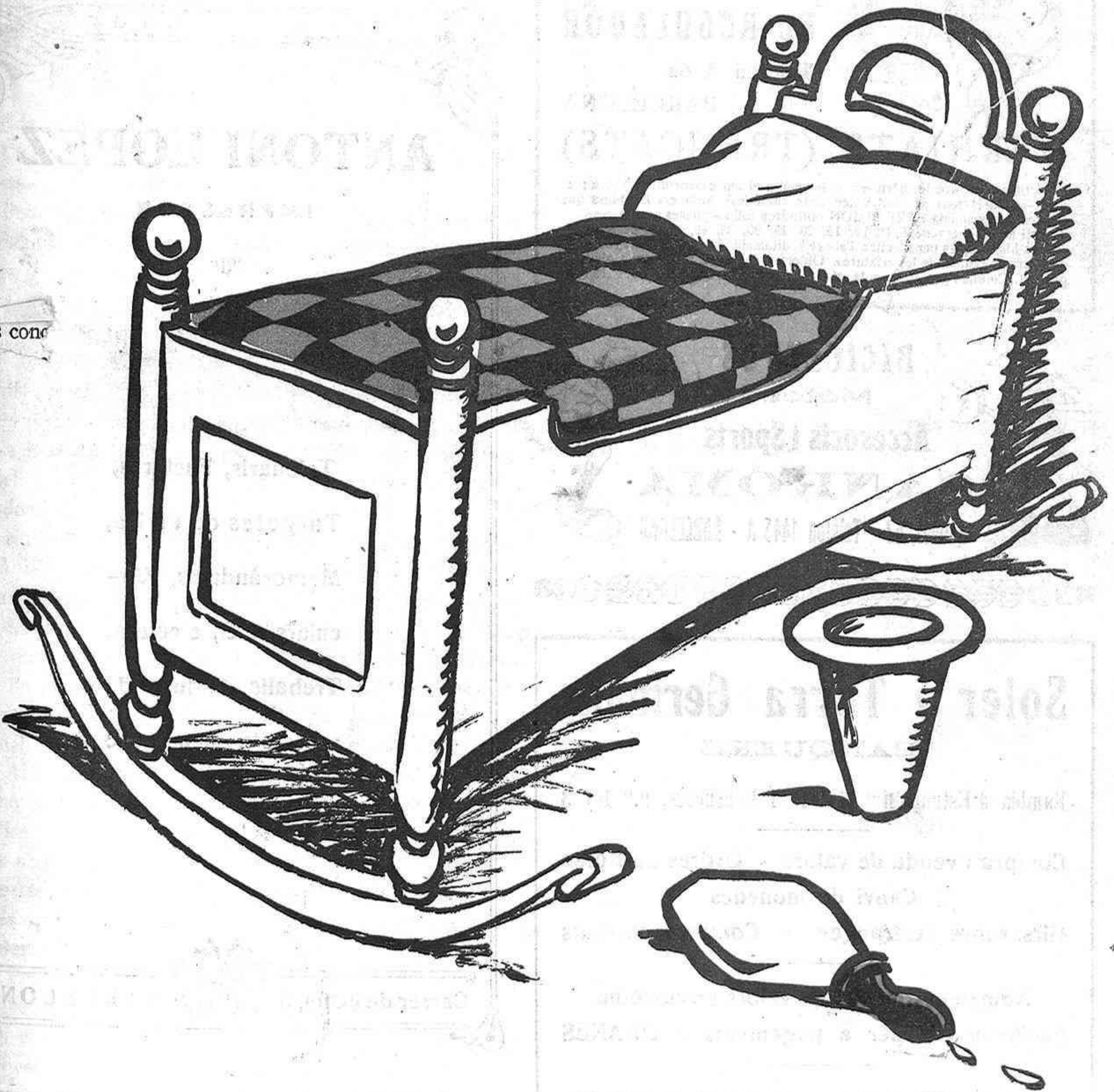

Barcelona 24 d'abril de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2406 15 cèntims — Atrassats 30

LA CASA MODERNA

(c) Ministerio de Cultura 2006

Model de llit i altres utensilis adjacents per a regidors.

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 229° A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Única Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

PATI BLAU

PELAI, 1

SALÓ EL MÉS NOU
EL MÉS HIGIENIC
ÚNIC A BARCELONA

Elegant sessió vermut tots els dies festius de 12 a 2, amenitzat amb un interessant concert.

Tothom pregona que el succulent cafè d'aquesta casa, és el millor de Barcelona.

CASA ESTABLERTA EN 1890

Carme, 51, botiga

EL REGULADOR

Telèfon A 62

BARCELONA

HERNIATS (TRENCATS)

Voleu curar-vos les hèrnies? Voleu evitar el seu desenrotlló? Voleu prevenir-vos dels seus perills? Voleu anar còmodes? Amb els braguers que fabrica l'especialista PERE SIMON obtindreu totes aquestes aventatges.

Hi ha braguers de 5, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 i 50 pessetes un. Falxes higièniques per a evitar l'abort i dilatació del ventre. Braguers per a la curació radical de les criatures. Objectes de goma per a la higiene en general. Cotons i gasses per a la curació de ferides segons el Dr. LISTER

BICICLETES

Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

ANTONI LÓPEZ

IMPRESSOR

Talonaris, Factures,
Targetes de visita,
Memoràndums, Cir-
culars, etc., etcètera.

Treballs de luxe de

: : tota mena : :

Carrer de l'Olm, 8

BARCELONA

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 11 i 13 i Bonsuccès, n.º 1 y 3

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa

Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia

Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Caramelles artificials

Hem tingut caramelles després de Pasqua, que és com celebrar Nadal passat Reis, o el Carnestoltes en Quaresma. L'hecatombe de Sarrià en fou la causa. Gran acte de pietat que ens ha demostrat, que si l'home adequat ha d'ésser en el lloc adequat, així la festa en la diada exacta.

Fou decidit que es prescindís de la Pasqua, però ni lo espontani, ni lo tradicional poden sofrir desviacions fictícies. Prou que cantaven les caramelles i corrien els camions plens de barretines i de fanals i sonaven les cobles i es concedien premis. Aquella nit no era la nit de les caramelles, car la Semana Santa ja era llunyana, i havien estat sacrificats els xais, i menjades les mones, i tornades les gents que marxaren a la muntanya amb verds anunciadors de la Primavera. Els que miraven al cel, ja ho sabien que aquell no era el cel del dissabte de glòria i que ningú a l'endemà cantaria alleluia.

No heu sentit explicar mai la vigília del Nadal americà? Allà, a Buenos Aires, la gent se trasllada al bosc de Palermo. Van de blanc, amb barret de palla i prenen gelats. El Nadal sudamericà, s'escau a l'estiu, i fuig tot l'encís del nostre Nadal. No és possible imaginar-se a Betlem, ple de neu, ni els Reis d'Orient caminant amb les capes d'armini. El Nadal demana fred i llar encesa, i tió tradicional, i sinó, no és Nadal, o no té l'emoció del Nadal.

Així les caramelles. O es canten el dissabte de Pasqua, o no són caramelles. Són segles de caramelles que fan fallida, per ésser suplantats per un artifici que, per molt que s'assembli a lo espontani, sempre serà artifici, i un dissabte vulgar no assolirà el prestigi dels dissabtes cordials que uneix als pobles sense que ningú els ordeni cantar.

Però, què voleu? Ja fa anys que tot està trasbalsat, i arriben coses insospitades que ningú podia tenir previstes. Qui ens hauria dit que el dissabte de Pasqua no sortiria cap caramella i que la nit d'un dissabte corrent tindria el prestigi de la nit de Pasqua?

PARADOX

DE LA PRIMAVERA

A l'Ateneu. En un salonet qualsevol de la docta casa. Uns senyors que no saben com passar el temps prenen cafè, juguen al *tresillo* i parlen. Com no saben de què parlar—ja que de certes coses en la docta casa està prohibit parlar-ne—parlen del temps.

—Ja ha arribat la Primavera!

—Altra vegada?

—Home, és clar! Què es pensava que aquest any no arribaria?

—No, no és això...

—Doncs, que és?

—Que em sembla que, com l'any passat, no em farà l'efecte de què sigui la Primavera autèntica, sinó una Primavera adulterada.

—I això?

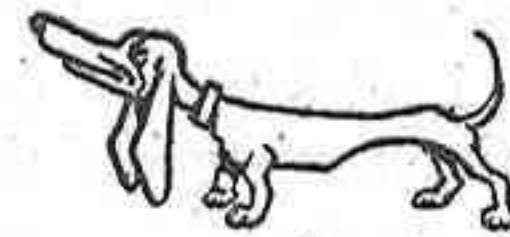
—Home, aquest any tampoc deurem tenir Jocs Florals.

—Què potser hi volia tirar?

—No, però jo no comprenc la Primavera sense Jocs Florals.

—Però és que no tot són Jocs Florals en la Primavera... Hi han també les erupcions de la pell!

—Doncs em sembla que aquest any ens haurem d'acontertar amb les erupcions de la pell!

Proses epigramàtiques

DE L'ESCORPI

L'escorpi és dels animals més verinosos, i, com l'home dolent, no fa mal amb el cap, sinó amb la cua. De cap, l'un i l'altre, apenes si en tenen.

L'escorpi és el símbol de les nobles revenges: Si així que acaba de picar-te el mates i l'apliques, esclafat, damunt la ferida, el mal se't cura repentinament.

DEL MUSSOL

El mussol és un ocell de nit, ocell clandestí i sinistre, germà de l'òliva i de la xibeca.

En aquest món, però, hi ha mussols de dia, sinistres, carnívors, d'ulls de malignitat i estupidesa. No saben cantar, només esgaripen. Ai del poble que en té masses i li canten a cau d'orella el presagi de la mort!

DEL CORB

Ocell negre, descarnador de criminals, jo t'estimo perquè tens una gran missió a complir. Tens la missió sagrada d'anar a les forques quan s'alcin i treure els ulls de viu en viu als bandolers enemics de la justícia. Després alçaràs un crit pregonant-ho per l'espai i jo et beneiré quan passis.

SALPER

La serra d'en Reguant

A la vila de Súrria, davant de casa meva, s'aixeca la serra d'en Reguant. És la paret lateral de la petita vall hirsuta. Té una pineda espessa que li fa de mantell i apar una reina medieval coronada per l'or i la porpra de la posta.

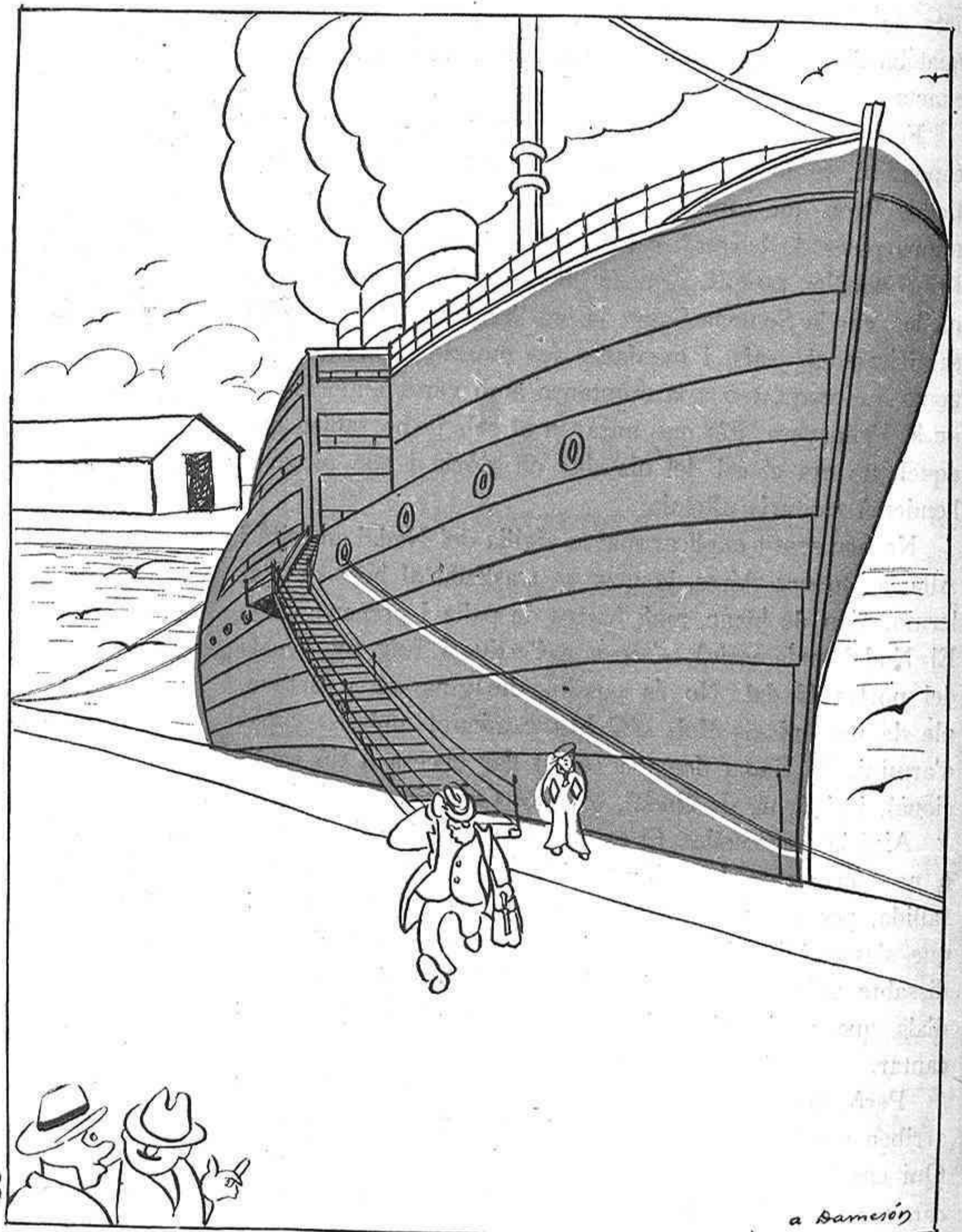
A mig aire d'aquesta serra hi ha una creu, la creu d'en Reguant. Conten de temps llunyans que els bandolers varen assassinar-hi l'amo del molí de Reguant i més tard fou plantada aquella creu en el lloc del sinistre. Altres, despreciant la llegenda amb tots els seus caires sentimentals, creuen, com jo, que és una antiga creu termal. S'aixeca sola i freda rebent l'aire gelat del riu que la besa famolencament. Aquesta creu té més records de la meva infantesa que ella no pesa. Ara em ve a la memòria aquell ocell que càçaren els meus germans quan jo era nin i que volava per casa i marxava parant-se al cap de la creu d'en Reguant, i quan veia algú de la família per l'horta dels meus pares, estesa vora el riu, prenia volada i se'ns parava damunt les espatlles. Ocell misteriós que posares damunt meu un poc de creu i un poc de volada!

Dessota la creu i al peu de la serra d'en Reguant hi ha les runes d'un pont romà. En resten sols les senyals i encara un poc borroses, però en resta en mi l'història trobat en pergamins, en els anals particulars d'algunes mäsies milenàries, que és l'únic lloc per a trobar-hi quelcom. Allà on passà la civilització s'emportà tot el tradicionalisme racial i ensorrà les meravelles. Per aquest pont romà passaven els peregrins transpirinencs que es dirigien a Roma. Jo he seguit més o menys la trajectòria que ells feien, un poc real, un poc imaginària. D'altra manera no pot ésser. Seguien serra amunt i passaven a mig aire de la serra. A les nits m'ha semblat oir-hi cants i pregàries dels romeus i presenciar-hi escenes de bandolerisme foll.

De la meva vila de Súrria sóc l'únic preocupat per l'art i la ciència. He esbrinat tots els secrets que he pogut d'aquelles encontrades rústiques que tenen pàgines brillants i brutals de la nostra història. El centre escènic d'aquestes pàgines és la serra d'en Reguant, pel mig de la qual passava el camí reial en l'edat mitjana i el camí romà en l'edat antiga.

Si us pogués dir les centes nits que he pujat aquesta serra! Fa deu, dotze, quinze anys que era la meva obsessió; que era la formació del meu esperit. Ditxós del qui ha tingut una muntanya per mestre i custodi de les seves sensacions! Ella m'ha refermat l'esperit llatí i m'ha encomanat l'herència imponent de la cultura romana entrefilada de l'esperit dels grecs. El classicisme antic m'ha entrat al moll de l'os amb la rítmica verdor de les noves pinedes, auriolades de porpra i or del sol ponent i escabellades per la ventada sonora. Modernisme basat en l'antigor, vi novell en la bota antiga.

Quantes voltes rondava sol al caure de la tarda per aquells serrals, amb un llibre a les mans i romania per aquells cims de Déu fins nit enllà, perdut en les meves més altes contemplacions de naturalesa i amb les meves tortures espirituals. Allà he sentit la xibeca llençant crits

LES NOSTRES GLORIES

Com se reb a un home il·lustre.

a Bamesón

esmaperduts i paorosos; allà m'he barallat amb les ombres dels matolls, afigurant-me que eren monstres, fins arribar a sentir les més fortes impressions de l'esglai i desafiar la por i vèncer-la. I cap a la matinada, a les dues o les tres, arribava a casa meua i sentia els pares remoleiant, creient que arribava d'una correria nocturna entre amics i dones *non sanctes*, i rebia l'escàndol content, sumís i humil perquè aquelles paraules bondadoses i plenes de paternitat sagrada, amb tot i ésser agres i mortificants, no equivalien a les sensacions estupendes que havia fruit a la serra d'en Reguant.

La serra d'en Reguant és un símbol de la meua vida. D'ella he arrancat les imatges més belles i més vives dels meus cants i tindria com a glòria triomfal que poguessin dir de la meua poesia, que és com la serra d'en Reguant, forta, esquerpa, clàssica, plena del passat i amb noves pine-des verges que canten amb el vent estenent els seus am- ples mantells reials.

Ara fa temps que no l'he vista. Fa més de dos anys i en sento enyor com de la meua família, com del meu mestre millor o com de la meua enamorada.

Jo continuaré la meua ruta cantant les meves joies i les meves dolors, i portaré sempre en mi la imatge d'aquella se- rra altiva amb un ram de records d'infant perfumats d'espí-

gol i romaní florit, i recordaré sempre aquell ocell miste- riós que posà damunt meu un poc de creu i un poc de volada.

JOAN D'ALIÓ

Tot l'any és carnaval

Es innegable que les coses més insignificants i frè- voles, desperten a voltes les reflexions més cim- ques. Qualsevol que ara mateix, que ja ha passat el temps de les disfresses, fullegi aquesta revista de barbe- ria provinciana a la que tant li escauria el nom d'*El Pro- veedor Gráfico del toreo y de la R. C.*, es podrà fàcilment convèncer del que diu i del que ens abstenim de dir, per no promoure un censurable malentès.

Com aquest qualsevol que acabem de nomenar, acabem nosaltres de deixar caure el nostre esguard vagorós en cada un dels gravats d'aquestes revistes mar- ca "Caballero Audaz" i hom, al tombar l'última plana, o sia la de *Jabón Heno de Pravia*, ha vist tanta gent de fora del seu braç i tants clixés i clixerets encabits si us plau per força, que ro- dant-li el cap com un fenaquisticop i dir com ell: "Tot l'any és carnaval!"

Tot l'any és carnaval. Carnaval per dintre, carnaval per fora; carna- val en plena llum del dia, en plena se- rietat i el que és més, en plena solem- nitat. Arreu, arreu, si hom s'hi fixa, només farà que ensopegar continua- ment

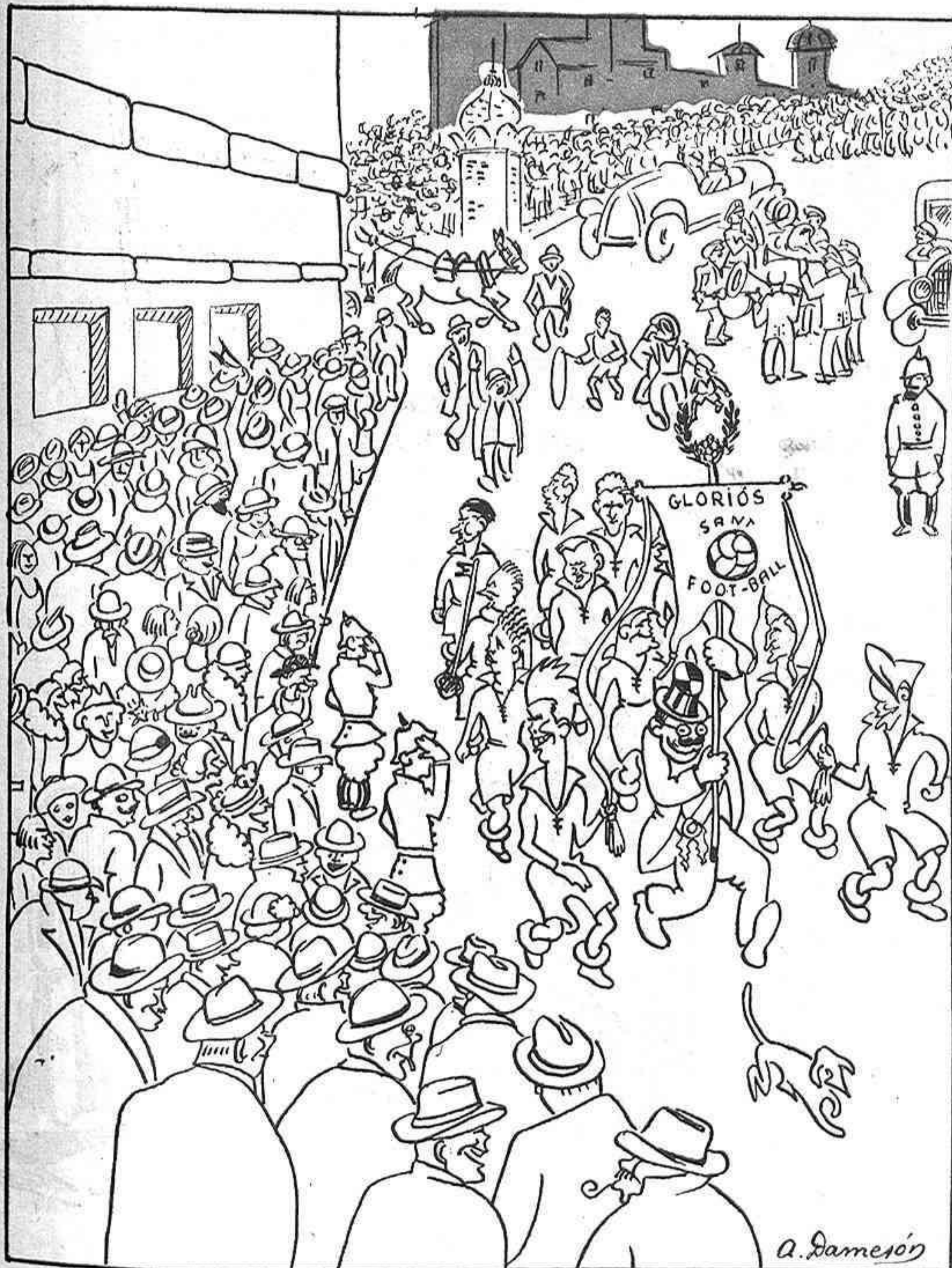
... .. amb la pomposa disfressa al damunt que els hi estafà la veritable gràcia que Déu els hi donà.

Aquesta fallera, encara que sembli pròpia del temperament hispànic, es veu que és una mania universal. *Grandes...* (d'allà on siguin), *pequeños...* (de ídem), reis, nobles, potentats, gue- rrrers, magistrats, polítics, plebeis, tot- hom s'empara tant com pot amb una disfressa o altra.

Es disfressa la ciència, la noblesa, la fe, el valor, l'honor, les creences, l'esport, etc., etc.,

... ..

L'autoritat de la disfressa té una gran preponderància damunt les mul- tituds i per revestir-se d'aquesta auto- ritat tan fàcil d'adquirir, tothom vol aparentar el que li sembla que és o el que voldria ésser. Ningú es conforma en què les qualitats que pugui posseir restin ocultes dintre seu privant-se de mostrar-les al món sota un casquet més

LES NOSTRES GLORIES

Com se reb a uns futbolistes.

dant de presumpció, en el que tota la societat hi contribueix a la seva manera, no sols hi acostumen a caure els homes lleugers i pretensiosos, sinó també senyors d'abdomen respectable i aspecte patriarcal a quins escauria més, segurament, la vestimenta senzilla de l'home auster, que no la docta manteleta de vellut vermell, la noble vesta lilial o el capell històric d'algun príncep de Dinamarca.

Ens direu que això no són disfresses, que són distincions honorífiques per a col·locar a cada u en el lloc que es mereix o li correspon dintre la societat, però nosaltres que som més tradicionalistes que la mateixa Constitució, i no volem rompre motllos vells, perquè considerem que una olla sempre serà una olla, per molt que faci de test, només hem de dir que amb aquestes distincions honorífiques de la disfressament en serio, la majoria s'hi avènen perquè així fàcilment poden assegurar-se el *rango* i qualsevol acaba per passar per bèstia grossa.

Si no fos així, amb tantes disfresses com abunden dins l'ordre social i moral, no es comprendria com no s'hagi arribat a instituir encara la somniada cofradia distintiva dels homes cebes, havent-n'hi tants com n'hi han que van disfressats solemniament de totes menes i maneres, oblidant-se del que són i del disfraç que els hi correspondria.

SETTI

DANIEL

Aquest Daniel de què nosaltres anem a parlar, no té res que veure amb el conegut profeta. Nosaltres no hi creiem en profetes. El Daniel de la Bíblia es ficava dintre una gàbia de lleons. El nostre Daniel es fica dintre un taller de fotografia. Perquè ens havíem descuidat de dir que és tracta d'un fotògraf, però d'un fotògraf com no en corren gaires.

Daniel és petitó, rodanxó, fa cara de mal genit i és una bona persona. Té una melena i uns bigotis de mosqueter busca-raons i perdona-vides, i és l'home més pacífic que coneixem.

Té un taller de fotografia, però un taller de fotografia que sembla el boudoir d'una gran senyora. Mobles del Renaixement, tapissos, llibres, porcellanes, miniatures, flors, làmpares discretíssimes, un piano...

En Daniel és un artista. I no en pot ésser qui vol d'artista. És una raça que es perd. Per això nosaltres estem estranyats de què encara en quedi un: en Daniel. En Daniel pinta, fa música, escriu. És com un Leonard de Vinci que vagi amb americana i li agradi el vermut amb olives.

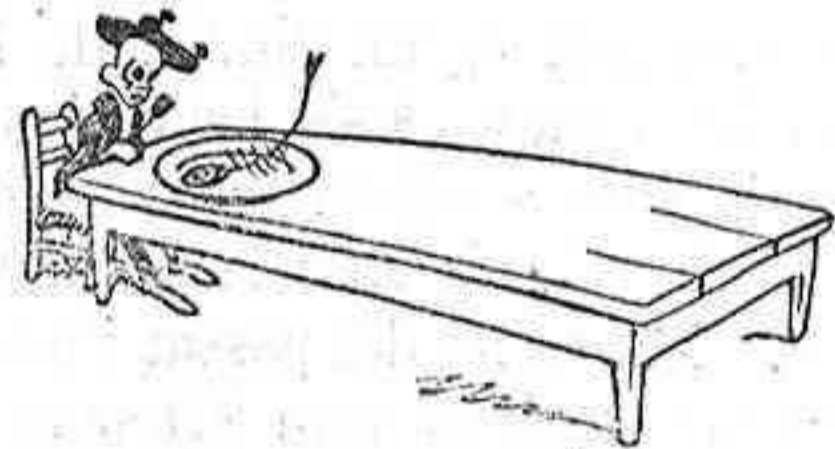
Així que entreu en la cripta del seu estudi, se us assenta al piano i us toca un fragment qualsevol de qualsevol obra seva: una cançó, un estudi, una òpera. Després us discuteix de literatura, de ciències, de filosofia. Després us diu que la fotografia és una cosa que no val la pena, però us retrata i us fa un retrat meravellós.

Però el que a nosaltres ens interessa d'en Daniel, és que, com tot artista, és un home pintoresc. Enfront del seu taller de fotografia ha posat un altre taller de fotografia. Nosaltres, molt estranyats, li hem preguntat:

—Per què?

—Perquè m'agrada fer-me la competència jo mateix!

XARAU

La vida

La vida té uns camins impenetrables que escolen dintre seu la flor dels anys: i emmenen, sempre freds, invariables, per uns llindars d'enyors i desenganyos.

Tots els secrets els guarda invulnerables fins que esgota les forces i els afanyos: per arribà a les coses innegables mostra rutes on creixen els enganys.

Sap riure com la folla Colombina, i sap mostrar-se humana i mai divina, cruel, com una dona sense cor:

I quan et veu vençut en la vellesa et mostra plenament sa gran nuesa perquè llavors, ja et creu cara a la Mort!

JULIÀ GUAL

UNA "PANNE"

—Ja t'ho deia jo: No el compris un Studebaker, que anavem millor en tartrana.

TELO ENLAIRE

ROMEA

Res de nou en aquest teatre, a no ésser el benefici de l'actriu Maria Vila. Maria Vila va escollir una obra de Pierre Frondaie: **Montmartre**, estrenada per ella amb gran èxit. **Montmartre** és una de les obres que més populars s'han fet entre el

Maria Vila

nostre públic. Pertany, com vostès ja saben, al mateix gènere de **La dama de les camèlies**, **Zazà**, etc. De manera que és una comèdia que resulta excèntrica col·locada en el teatre "Romea", teatre llastimosament infestat per les comèdies (?) del senyor Folch i Torres (J. M.). I no obstant, amb la representació de **Montmartre**, es va omplir el teatre de gom a gom. Si la senyora Maria Vila hagués triat per a la funció del seu benefici, **La xinel·la preciosa**, per exemple, s'hauria omplert el teatre? Amb tots els respectes que ens mereix una actriu tan distingida com la senyora Vila, hem de contestar que no hauria sigut així. De manera que bona part del públic va anar-hi per l'obra, element primordial en el teatre. Sense obra no hi han actors.

El públic, que omplia el teatre, va aplaudir l'obra amb entusiasme. Per què? Perquè li agradava, perquè era una obra de debò i no un tortell dels que s'acostumen a representar amb massa freqüència a "Romea". Cal tenir-ho en compte això, senyors!

No cal parlar de la interpretació, que ja és de suposar va ésser bona, sobretot per part dels senyors Montero, Lluelles i Daví. La senyora Vila, molt distingida.

OLYMPIA

Napoleóniques no és una revista a l'ús, com alguns vol-

drien, però constitueix un veritable espectacle d'art montat amb un bon gust, amb una riquesa a que aquí no estem acostumats. Té per damunt de tot una cosa que no tenen els espectacles d'aquest gènere: dignitat; dignitat en la música, en els trajos, en la **misse en scene**, etc.

Llàstima que les paraules serveixin tan poc a l'acció i siguin tan vulgars.

BARCELONA

Una obra del senyor Linares Rivas, del funest senyor Linares Rivas: **Cuando empieza la vida**. Aquesta obra, com totes les del seu autor, ens sembla una cosa fofa, invertebrada, insexuada. Les comèdies han de tenir sexe, han d'ésser mascle o femella. **Cuando empieza la vida** no és res. Es a dir, sí: és una obra en la que hi surt una pobra gent a dir bestieses que escolten una altra pobra gent des de les butaques.

Llàstima que una actriu de tanta distinció, de tanta finura espiritual, de tants matissos i característiques, com és Caterina Bàrcena, representi obres de tan absoluta pobresa com **Cuando empieza la vida**.

PER ACABAR

Bernarda Viada

En un asil de la nostra ciutat, i als setanta sis anys d'edat, ha mort la que fou notable actriu del Teatra Català, Bernarda Viada.

La que tants triomfs i glòries conseguí en la nostra escena, ha mort oblidada i en una situació tristíssima.

Descansi en pau la notable actriu Bernarda Viada!

BOB

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

Opals, Salvador Albert. **Ritmes d'amor i d'enyor**. Barcelona, 1924.—"Il·lustració Catalana". Una pesseta.

Amb dos elements essencials i vigorosos que són l'amor i l'enyor, entrefilats d'una complexitat d'idees, passions i sentiments, en Salvador Albert ha fet un llibre de versos que és una joia. Versos gràcils i colorats amb llum pàl·lida i d'enyor i amb vermella tremolor passional de l'amor vivificant. Ell mateix n'explica el misteri:

"De la nit lassa al sibili conjur
es fa el miracle de la llum naixent."

En Salvador Albert ha unit dintre el seu ritme, meravellosament i en desposalles sibilines la quietud mística de l'enyor i l'albada de l'amor, colorada, forta, tènua emboirada per les passions. I el silenci malencòlic de l'enyor li ha esdevingut ritme constant amb ressons de meravelles del cor humà i d'imatges justes, vives i enlluernants com aquesta:

"Véns com estrella efímera que passa
ratllant d'argent el vel de la nit bruna
i en la meva ànima enyorosa i lassa
deixes un lleu desmai de clar de lluna.

Fes-lo sagnar entre tes dents de vori,
mon llavi que ardorós al teu s'acosta

i que el meu bes de comiat es morí
com un jorn gris entre carmins de posta.”

Això és de poeta veritable; és sens cap dubte la composició millor que té el llibre que es titula **Opals**, i és una veritable joia de dicció, d'idea, d'imatge, de colorit i de gràcia.

Salvador Albert diu un amor ple de misticisme que li divinitza la naturalesa; un amor panteista que li fa dir:

“Vestit amb hàbit franciscà
va mon amor terres enllà
a son enyor buscant consol.”

Aquest llibre de versos és de batecs del cor; foc i passió cisellats amb subtileza. Hi espurna el desig com una rosella entre espigues i li fa dir:

“El meu amor tenia set.
La seva font era llunyana.
Un rajolí d'atzur al cel
va demanar amb tota l'ànima,
un rajolí d'atzur tan pur
com el mirar de l'estimada.
I, el cel—misteri de dolor—
li respongué amb un doll de llàgrimes.”

Això és fer versos i això és fer un llibre, sense pretensions però, bo, sa, fort, veritable.

Tan sols ens dol que l'hagi editat en ortografia vella. Essent modernista—en el bon sentit—com és de fons i de forma, faria

INTERVIU

—I vos, senyor “Pes Ploma”, com
haveu arribat tan amunt?

—A cops de puny, que és l'única
manera d'obrir-se pas

molt més bonic poguer-lo llegir amb el depurament ortogràfic de l’“Institut d’Estudis Catalans”.

Sigui com sigui, la valor literària d’**Opals** és la mateixa. Es un escampall de robins d’amor i de perles vives com llàgrimes d’enyorança dites amb seguretat, amb gràcia i amb pulcritud. L’amor i l’enyor han fet el miracle de la paraula bella.

A l’ombra del camí, Poesies. Emili Saleta i Llorens. Pròleg de l’Ignasi Iglesias.—Barcelona, 1925.—Cinc pessetes.

Aquest llibre de poesies de l’Emili Saleta, com constata l’eminent Iglesias en el pròleg, és un ressò maragallià; és fet amb gràcia i elegància. Veritablement no té una originalitat, però té un objectivisme, una estructura i una gràcia de dicció justa i equilibrada.

A l’ombra del camí, de l’Emili Saleta, és un llibre influenciat de lectures selectes, i per això té també un poc de selecte. L’emoció lírica a voltes us hi estremeix. La passió i el sentiment hi rumbegen esvelts amb un virolament de colors vives.

Una de les composicions que esmentem com exemplar de bellesa i d’enginy és “El vers impossible” que no fa molt de temps honrà les nostres pàgines i que segurament recordarà el lector. Com a lirisme fi, ingenu i d’una exquisita enginyosa, esmentarem els versos subtils “Amor lleuger vol joguines”, que fan així:

“Dins l’atzar d’un dematí
—té l’atzar coses divines—
jo, passant, la coneguí...
Amor lleuger vol joguines.
On aneu—vaig dir—donzella
gentil, sota el sol de maig?
—Ai, no ho sé—va fer-me ella.
—Doncs, mireu, jo també hi vaig.
—Ja és atzar—ella contesta—
Sens dubte sou foraster?
—Sí—vaig dir:—cerco la festa
mes no sé ben bé el carrer.
—Festa heu dit? No sé la nova.
Qui us ha dit que és festa aquí?
—Per mi és festa allà on se troba
una noia en clar matí.

Així, amb aquesta traça i aquesta ingenuïtat, continua aquesta poesia i així és **A l’ombra del camí**, de l’Emili Saleta.

A voltes la dolor li punx el moll de l’os i ferint-lo se li fa amiga i la dolor es torna consol, talment com l’amor a voltes li devé ironia fina.

Aquest llibre de versos de l’Emili Saleta té una forta valor d’elegància.

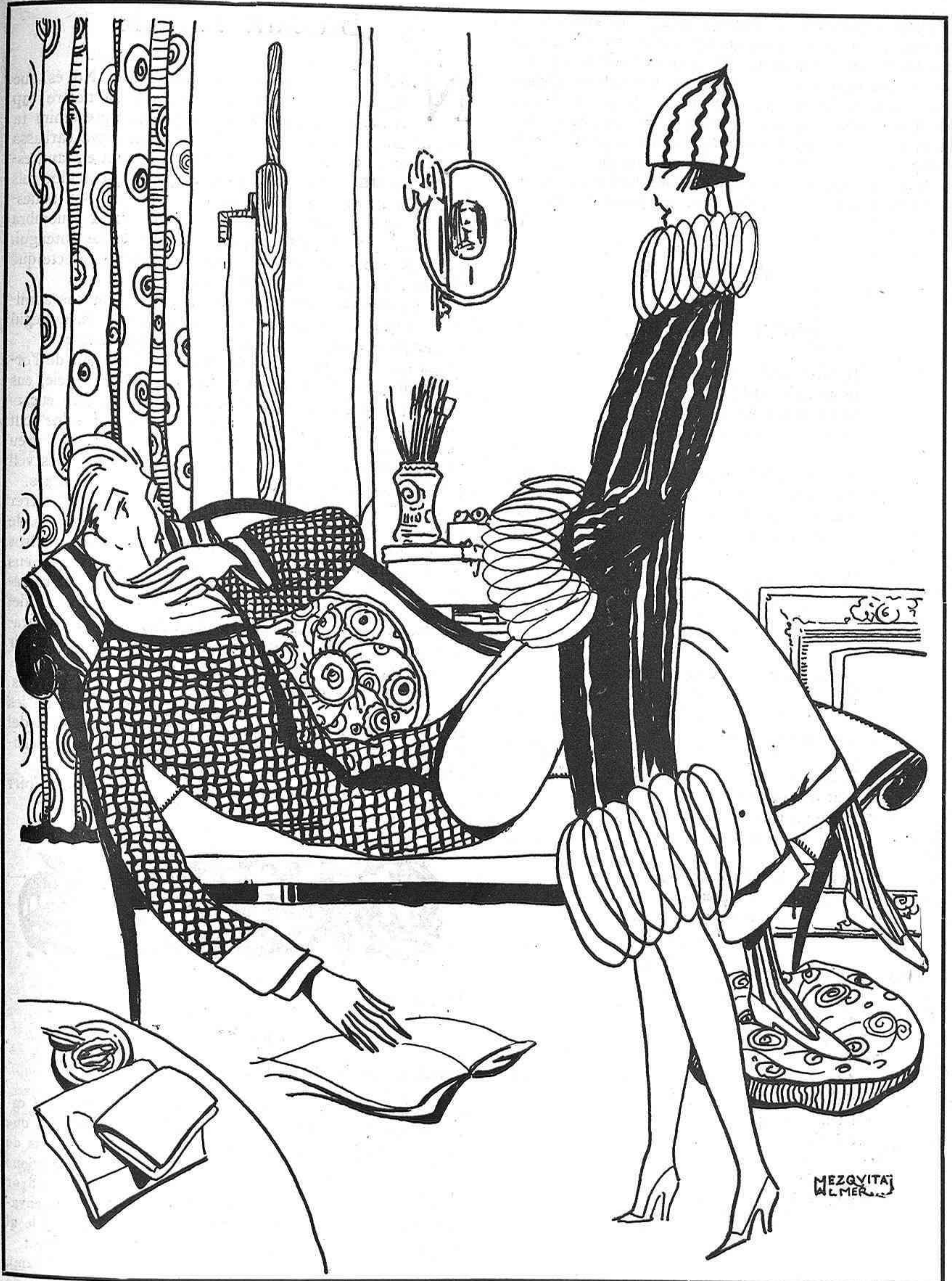
Comptabilitat de transports, per Josep Gardó. Editorial Cultura. Barcelona.—Un fullet de 32 pàgines, 1 pesseta.

En forma clara i senzilla exposa en aquesta obra el senyor Gardó com deu haver d’organitzar-se l’administració d’una agència de transports per obtenir de la comptabilitat les dades suficients per a la bona orientació del negoci, presentant models de llibres i documentació. Es d’alabar la faisó pràctica amb que està exposat llur contingut.

Llibre d’or de l’amor, B. Rodés. Barcelona.—Pessetes, 8.

Veus aquí un llibre que, per damunt de totes les seves valors—que són varies—té la valor de la curiositat. Es, sobretot, un llibre curiós, un llibre escrit amb facilitat, en el que s’hi recullen els millors pensaments sobre l’amor, i les millors cartes que aquesta passió ha inspirat als homes.

Que el llibre no té transcendència? Naturalment que no en té. Però no n’ha de tenir pas! No ha d’ésser pas tot transcendental en aquesta pobra vida nostra!

PRIMAVERA

—Però no havies de tenir tants diners ara per aquest temps?
—Sí, noia, però pensava fer-los amb els Jocs Florals.

Patim un veritable i funestíssim enfarfec de saviduria. Avui tothom, qualsevol adroguer, qualsevol oficinista, és savi. Es a dir: no és que en siguin. Es que el fan. I haver de fer el savi tota la vida és una cosa que no prova, que fa patir d'icterícia, o de qualsevol altre mal d'aquests que fan tornar el gènit agre. Es, doncs, natural que aquests pobres savis vulguin la saviduria en tots els llibres. I com el que acaba de publicar el jove Rodés és un llibre fàcil, lleuger, frívol i amable!

Nosaltres, que no som savis, ni ganes, recomanem la lectura d'aquest llibre. Es el millor elogi que podem fer-ne.

ALFA

Dona de món...

Dona de món, cosmopolita,
tu no tens pàtria, no ets d'enlloc,
tu no tens nord ni fita,
ni al llit, ni a la taula, ni al joc.

Ets com la bola de vidre,
volta que volta enlluernant;
beus des del whisky a la sidra
i beses al qui et ve al davant.

Del demà ni te'n adones,
no vols neguits inclement,
dius: "Qui té bones estones
no les té totes dolents."

Què hi fa que demà et torturi
la joventut que has llençat
i que en el teu cor perduri
la malura del pecat?

Què hi fa que et trobin per terra
com flor que ha caigut?
la passió en el cor s'aferra
i l'embogeix d'inquietud.

Ets com la bola de vidre,
volta que volta enlluernant,
beus des del whisky a la sidra
i beses al qui et ve al davant.

El passat se t'agombola
dintre el teu record mesquí
com la maror que tremola
dintre un cargol marí.

Amb les carns plenes de nafres
rius amb un riure insegú
i tens els sentits golafres
del vici que se t'endú.

Filla de tota la terra,
tant te fa aquí com allà;
allà on el destí t'aferra
no hi saps fer més que pecà.

Dona de món cosmopolita,
tu no tens pàtria, no ets d'enlloc,
tu no tens nord ni fita
ni a llit, ni a la taula, ni al joc.

SALVADOR PERARNAU

Buscant l'article

Nosaltres, ara, voldríem fer un article. No és que tinguem el cap ple de coses, no. El nostre cap (i ara no es pensin que ho fem per presumir) fa gairebé tan soroll de buit com la més decorativa carbassa de ministre. Però a nosaltres ens convé, de tant en tant, escriure un article perquè la gent es pensi que tenim rels de savi. I les rels de savi ja se sap el que és: Són aquestes idees que els grans pensadors *envoltem* en la penombra d'un caòtic plec de paraules perquè la gent no las entengui. I és cosa de no dir l'admiració que desperten i l'efecte que fan les idees quan ningú les entén.

Per això ens convé escriure, perquè la gent ens admiri, per a que els coneguts ens parlin i perquè es fastiguegin els mesquins envejosos que la nostraombra eclipsa.

La llei de la relativitat ens ha posat al corrent de l'ornamental que resulta fer de literat. Un vulgar article, ens permet passar pel carrer amb certa majestat i més encatronats que un maniquí de sastre... Però ara no se'ns acut l'article. De què fer mànegues? De què parlar? Del preu dels aliments? De la temperatura? Tot això ja és més vell que els entrebancs dels carrers de la ciutat dels comtes.

Ara que no sabem que dir, podríem dir mal del terror a la manera del difunt Pau Parellada, si no s'hagués de pensar que volem plagiar. Tampoc se'ns ocurrirà un tros de literatura macàbrica a l'estil d'En Vargas Vila, ni ens dóna la gana de dir porqueries de les que gasta el *carretero audaz*. Dels expositors de porqueries i disolvents del matrimoni—l'obra dels cantors del *cabaret*, de la mançanilla i de la palangana i la tovallola—no en podem sofrir ni la bava.

De què parlar, doncs? Ah! Ja tenim l'article, senyors. Els posem al corrent que ja s'acosta el maig, mes de les flors, mes de les *hijas de María* i mes de l'Ascensió del Senyor, que, segons els ortodoxes cristians, és una ascensió de Pronòstic.

ISIDRE FONT

FUTBOL

CAMPIONAT D'ESPANYA..

Barcelona-Athlètic de Madrid.

Si diumenge passat el partit que jugaren madrilenys i catalans hagués sigut arbitrat per un altre senyor qualsevol que hagués reunit les condicions necessàries per a jutjar partits de la classe d'una semi-final del Campionat espanyol, condicions que desgraciadament, per ell i per nosaltres, no té el senyor Gacituaga, és indubtable que la història futbolística no assenyalaria el resultat de 3 goals a 2, sinó el de 2 a 1 favorable al campió de Catalunya, com el que corresponia veritablement.

Nosaltres temem una tragèdia si es continua pel mal camí, o mala costum, d'enviar aquesta "mena" de referèes al camp de Les Corts. Un dia fou el senyor Serrano (toca ferro...!); ara el senyor Gacituaga, els que han tingut la "virtud" de demostrar que certs àrbrits espanyols—també n'hi han d'estrangers,

L'INSULT

—No te'n dones vergonya d'omplir de fang el nom del teu pare?

naturalment—més que per tocar el "pito" servirien per tocar el "violón". I cal que fem constar que volem salvar tots els respectes que personalment mereixen aquests senyors. Però per damunt de tot cal fer reflectir la veritat de les coses. I la veritat és el que hem dit i repetim: que senyors que pertanyen a aquesta espècie no tenen dret, perquè no serveixen, a arbitrar partits d'aital importància. Permetre-ho és quasi consentir que el camp es converteixi en un gran ring, i veritablement no hi ha dret!

El sensible incident ocorregut entre en Triana i un espectador a qui aquell féu l'obsequi d'un directe, n'és una prova, un principi de la tragèdia que temem arribarà el dia que menys creurem. I cap aficionat al futbol n'és de les tragèdies, però se'n poden convertir. I això és el que cal evitar.

El partit, en si, fou de veritable campionat... a mitges. I hagué molta noblesa per ésser-ho per complet.

L'Athlètic madrileny ens sorprengué amb llur actuació, plena de voluntat, de coratge i de bon joc. I per damunt de totes aquestes bones condicions, com posseïdor d'una moral, d'una fermesa molt remarcable, com ho demostra el que

malgrat jugar quasi tot el partit amb deu jugadors no defallí ni un sol moment, mostrant-se com un perillós rival dels blau-grana...

El Barcelona jugà un mal partit. Solament quatre elements mostraren llur vàlua: Sancho, Bosch, Sagi-Barba i Samitier. Aquests sigueren els que sostingueren tot el pes del partit, portant i creant les situacions perilloses a la porta contrària. Però —naturalment— l'actuació freda, quelcom estranya dels demés, especialment d'en Piera, es deixà sentir en el conjunt que estigué molt per sota del que realment és i cal que sempre sigui. Sort té el representant de Catalunya de comptar amb un Samitier que val per tot un equip i que, malgrat l'estat en què es trobava, sapigué conquerir—una vegada més—la victòria pel seu club, amb dos goals magistrals, com propis del millor jugador de futbol que hi ha a Espanya. L'altre l'aconseguí en Sagi-Barba al llençar un penalty injust amb que castigà l'àrbitre a l'equip madrileny, segurament com a compensació pel que els hi concedí, més injustament encara, pocs minuts abans.

Gacituaga...! lagarto, lagarto!

FERRÁN

El marquès de Comillas

Com L'ESQUELLA és un periòdic barceloní per essència i potència, i el marquès de Comillas era un personatge també barceloní, volem nosaltres formar entre els periòdics que han donat la notícia de la seva mort, que han sigut tots, naturalment.

En aquestes mateixes pàgines havíem combatut al marquès de Comillas, polític reaccionari.

Ens dol, però, la mort de l'home, per lo molt que significava en el nostre progrés.

PLENS A VESSAR

Tal com sona; els salons d'exposicions d'art estan plens a vessar de pintures; es veu ben clar que de Pasqua a Pasqua és el temps de la veritable collita artística a Barcelona, sinó, vagin prenent nota de les obertes actualment, començant pel "Saló Parés", on en P. Sabaté Jaumà hi té una colla d'aquarelles maques i polides que el proclamen *mestre*, no pas en l'ofici del seu cognom, sinó en el procediment aquarellístic, el qual domina per complet.

A les "Galerías Layetanas" les pintures hi han sigut abocades pel broc gros; allí s'hi troba en Franquesa, un pintor que li agraden els colors terrossos i els posa per tot arreu, a Mallorca, a la Vall d'Aran i al seu taller. Es, però, un artista que reuneix qualitats i que s'apropa tant com pot a l'original, segons s'endevina per *La Cala y Deyà*.

En Narcís Puget, que mai no havia exposat a Barcelona, és un artista ibicenc de bon tremp, el qual ens ha portat una alenada de la illa formosa on veié la llum... que posa en els seus quadros. Pintor *costumista*, acostuma a fer bon paper en les teles d'assumpte i en el paisatge, demostrant que sap on té la mà dreta, tant en ço que pertany al dibuix com en l'empleu de les coloraines abundoses de què disposa: els quadros *La més dolça*, *Malves reials* i *Promesos*, són de debò bonics i expressius.

En Josep Nuri, mig paisatgista, mig figurista, és un pintor que li agraden els tons alegres y la senzillesa de la línia; potser és una mica rígid en el traç, però en canvi pinta amb una gran netedat: els quadros batejats amb els noms de *Pomes*, *Mare* i *Ràims* són els que millor ens diuen qui és el seu autor i les ganes que té d'anar endavant.

Teles boniques, ben construïdes i pintades amb molt desembaraç, són les que ha posat a la parada llur l'Antoni de Ferrater, les quals ofereixen demés la qualitat de la distinció; paisatges, interiors i jardins resulten igualment interessants per la riquesa del colorit i la transparència de l'atmosfera. No m'atreveixo a senyalar cap pintura, perquè totes elles es mereixen una moixaina.

L'Isidre Nonell, en una sala per ell sol, reb l'homenatge dels visitants, representat per varies pintures seves ben característiques, que ens vénen a recordar el seu temperament de pintor realista i ferm. Hi ha sobretot un bodegó, que jo el duria de dret al *Museu*.

W. de Soto és un decorador de robes que té un enginy i una traça admirables: es fa mereixedor de que les dames elegants li donguin la mà... en sentit figurat, s'entén.

A les "Galerías Areñas", en Manuel Pigem exposa una colla de pintures de Banyoles i de Santa Pau, ben compostes, fines i poètiques. *L'estany al capvespre*, és una visió dolça de la Naturalesa, fonament sentida; la novetat d'aquesta exposició la constitueixen unes notes de color fortes, exquisides i plenes de joventut.

A "La Pinacoteca", el professor R. Alsina Amils, ha reunit unes quantes pintures ben personals, de dibuix ferm i acurada execució, sobresortint el paisatge dit *Cân Figuerola*, altre nomenat *Alzines sureres* i unes flors molt fresques.

I prou per avui.

C. ARBÓ

Un homenatge

Sembla que entre algunes penyes de l'Ateneu hi ha el projecte d'obrir una subscripció per a perpetuar, en una placa de bronze, els noms dels honorables ciutadans que formen l'actual consell directiu, per l'obra de cultura que vénen realitzant. Realment, jamai l'Ateneu havia tingut una Junta amb punts d'albir tan elevats com la d'ara.

S'ha de tenir en compte, que, entre altres, porta presos els següents acords, d'una inquietud senzillament corpredora:

No donar més enllà de tres quartilles per sessió als "viciosots" que van a n'aquella casa a perdre el temps escrivint.

Obligar a què els socis rebin les visites a una casa privada que hi ha al carrer d'en Bot, a fi de què no es gastin els graons de l'escala.

Deixar pujar els socis tres vegades al mes a l'ascensor. Jugar a saltar i parar cada dijous a la tarda.

No tenir les obres completes d'autors tant insignificats com Guimerà, "Victor Català", Emili Vilanova, etc.

Exigir la cèdula personal, el certificat de vacuna, un cap i cua del tramvia de foc i haver passat el xarampió al soci que vulgui proposar-ne un altre.

Obrir una enquesta sobre els mots *fàbrica*, i *fràbrica*, que sembla que alguns dels susdits membres encara no han aclarit del tot com s'escriu.

L'homenatge s'imposa.

P. P.

Don Josep Zulueta

El passat dilluns al matí morí en la seva terra de Sant Gervasi l'illustre publicista don Josep Zulueta i Gomis.

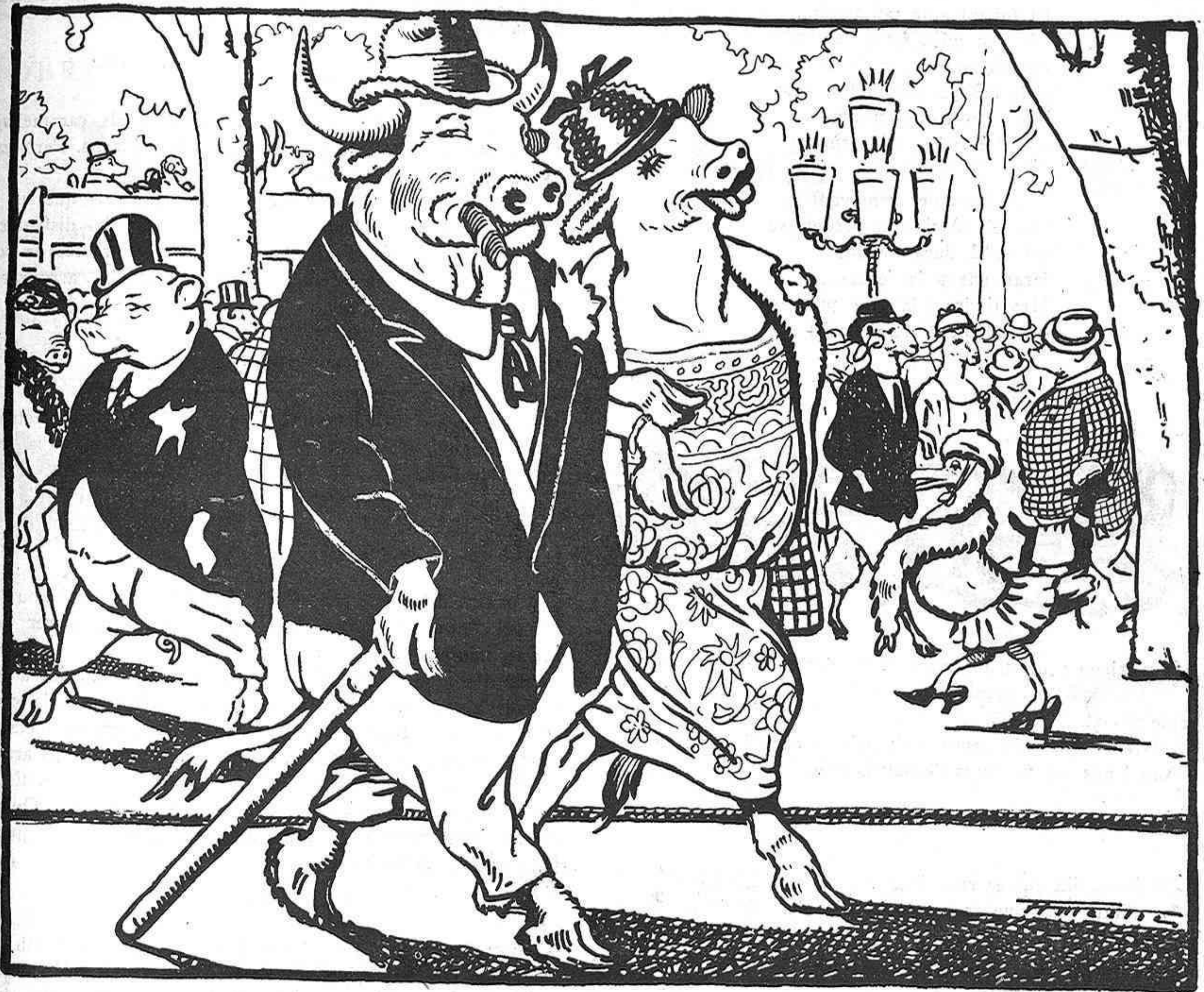
Era una de les principals figures del partit reformista i durant vint anys diputat pel districte de Vilafranca.

Esperit culte i liberal lluità en els partits d'avençada, significat-se per la seva rectitud i justícia.

Dedicà les seves energies en treballs tècnics d'agricultura, aportant molts d'aventatges als nostres vinyaires. Posseïa un gran talent i una sòlida cultura, palesada en les seves obres i en els múltiples càrrecs que acomplí.

Particularment era tot un cavaller digníssim.

Descansi en pau.

L'ALEGRIA DE LES BESTIES

—Nois, des de què ha arribat la carn congelada que estem tranquils. Ja no es mata a ningú aquí!

Fulls de tardor

L'ORACIO DE LES FULLES

De les branques alteroses
sense vida aparentment,
unes fulles remoroses
es desprenen cara al vent.

Són groguenques i esblaimades
i quan cauen fan remor:
semblen veus mig apagades
d'un preludi de tardor.

Quan avenci l'agonia
cauran totes follament,
fent sentir la simfonia
del preludi que ara es sent...

Serà un càntic de tristesa
fet de queixes i de prec:
quan el vent xiuli amb feresa
semblarà fet de renecs.

I entre crits i veu de queixa
resaran de dia i nit,
per la vida que les deixa
poc després d'haver florit.

Simfonia de deliri
simfonia de dolor,
és l'essència del martiri
que desperta la tardor.

Es la vida que s'apaga,
feta ritme funeral:
és la mort que ara s'amaga
dins un dia tardoral.

L'ETERNA PROMESA

Una fulla... una altra fulla...
una branca que es despulla...
ara l'arbre ja no en té:
totes volen vaporoses
i abatudes i commoses
per l'hivern cruel que ve.

El fullam ahir tan tendra,
mica en mica fet a cendra,
s'ha escampat per els carrers:
cada branca una ombra nua
i una gesta que traspua
la dolor dels freds primers.

I les branques removent-se
i aquell càntic que perdent-se
cel enllà durà neguit,
faran pas a la feresa...
Mes tindrem la gran promesa
quan l'ametllè hagi florit!

J. G.

No sabem com va ni com està l'assumpte de les cases barates, però ens sembla que va llarg i que està com en el segle passat.

Estem segurs de veure molt més aviat mil barraques més a fora i uns quants cents deshaucis més.

Els jueus diu que es reuneixen per a constituir la seva nacionalitat, cosa que trobem molt lloable. Els jueus barcelonins, que són molts, i d'aquests molts la majoria són propietaris de pisos, sense reunir-se, s'han posat d'acord per anar augmentant els lloguers.

Voleu dir que aquesta classe de jueus no mereixerien anar sempre més errants per la terra?

A les places de Catalunya i Universitat, ben bé, ben bé, encara ningú sap que hi faran. Ara com ara, semblen dos cementiris on hi van obrint fosses i més fosses. Deu ésser una prevenció per les desgràcies que pugui ocasionar el "Metro".

Ha visitat la nostra capital el cor "Maennercher", de Zuric, essent molt ben rebuts i admirats. Han fet molts elogis de Barcelona.

Nosaltres, però, no sabem que passa, que suara el de Madrid, ara els de Zurich i demà no sabem qui, vénen aquí a cantar. Es deuen creure que estem per cançons amb la mala lluna que portem.

Després de la catàstrofe de Les Planes, amb poc més que lamentem dues catàstrofes més del mateix ferrocarril. El dilluns de Pasqua, i quasi al mateix lloc, tingué una altra avaria i un passatger, pistola en mà, hagué d'obligar al conductor que parés i el viatgers baixaren. Fa pocs dies que en el tren que surt de Terrassa a les tres de la tarda s'inicià un incendi.

Com ha d'anar això? Què s'ha cregut aquesta companyia

que pot matar a mitja humanitat i riure-se'n? I les autoritats, què fan?

La nit del dissabte de glòria no sortiren els caramellaires en senyal de dol per les víctimes de Les Planes. Però sortiren el dissabte passat.

Es innegable que som una colla de tranquils que no ens preocupem de res, i això de la tranquil·litat i del disfrutar és una cosa que no ens la deixem perdre. Si es tractés de coses serioses i de profit ideològic segurament hi arronçariem el nas.

Aquest mes d'abril ha estat el mes de les grans catàstrofes: la caiguda d'Herriot, el descarrilament de Les Planes, la bomba de Sofia, etc., etc., etc.

Ja ho diu l'adagi: "Per l'abril cada gota en val mil".

El passat diumenge tingué lloc la inauguració del nou local del "Foment de les Arts Decoratives", al carrer de la Pietat, número 4.

Es digne de tot elogi la bona obra que han fet aquests artistes arrançant una casa del període gòtic amb la cura i traça que això requereix i fent que el que era propietat del Capitol de la Seu passés baix el tutelatge de veritables artistes.

Si fos possible tots els temples antics i cases particulars que són una meravella deuriem tenir la mateixa sort. Quan es tractés d'un temple de Déu n'estaria més content, perquè s'acabaria la deixadesa.

Ens creïem que es restauraria el monument de Colomb, però veiem que ara como ara no n'hi ha de cuits. No obstant, tenim confiances de què la restauració la faran els pispes. Qualsevol dia al matí no hi haurà ni lleons, i si Colomb no marxa avorrit de dalt de l'espelma on l'han col·locat, ens sembla que perilla que algun indio se l'emporti. I li estaria bé. Perquè els descobria.

El senyor que fa els esquellots està disposat a fer una visita al Caire i altres ciutats egípcies. Quan tornarà ens ha promès portar una mòmia, un Tuthankhamen o una cosa per l'istil perquè poguem fer una comparança amb el nostre poble i veure qui és més mòmia. Diu que com que avui dia n'hi ha tantes, no vindrà pas d'una.

Per comble del sarcasme en les gàbies del Parc hi han posat uns cartellots que recomanen el respecte als animals. Ho deuen haver fet per a excusar l'avorriment i el malestar d'aquelles bèsties.

Si hagués vingut algú a consultar-nos-ho li hauríem dit: "No siguis animal!"

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

OBRA NUEVA

PIO BAROJA

La nave de los locos

Un tomo

Pesetas 5

NOVETAT

Bonaventura Basegoda

Santa Maria de la Mar

(Monografia històrica artística)

Preu:

Pessetes 35

OBRA NUEVA

Julio Cejador

Tierra y alma española

Un tomo

Pesetas 8

OBRA NOVA

EMILI SALETA I LLORENÇ

A l'ombra del camí

(POESIES)

Pròleg de *IGNASI IGLESIAS*

Preu:

5 pessetes

ACABA DE SORTIR

OBRA NOVA

Llibre d'or de l'amor

per *J. B. Rodés* (Apol de Montparnas)

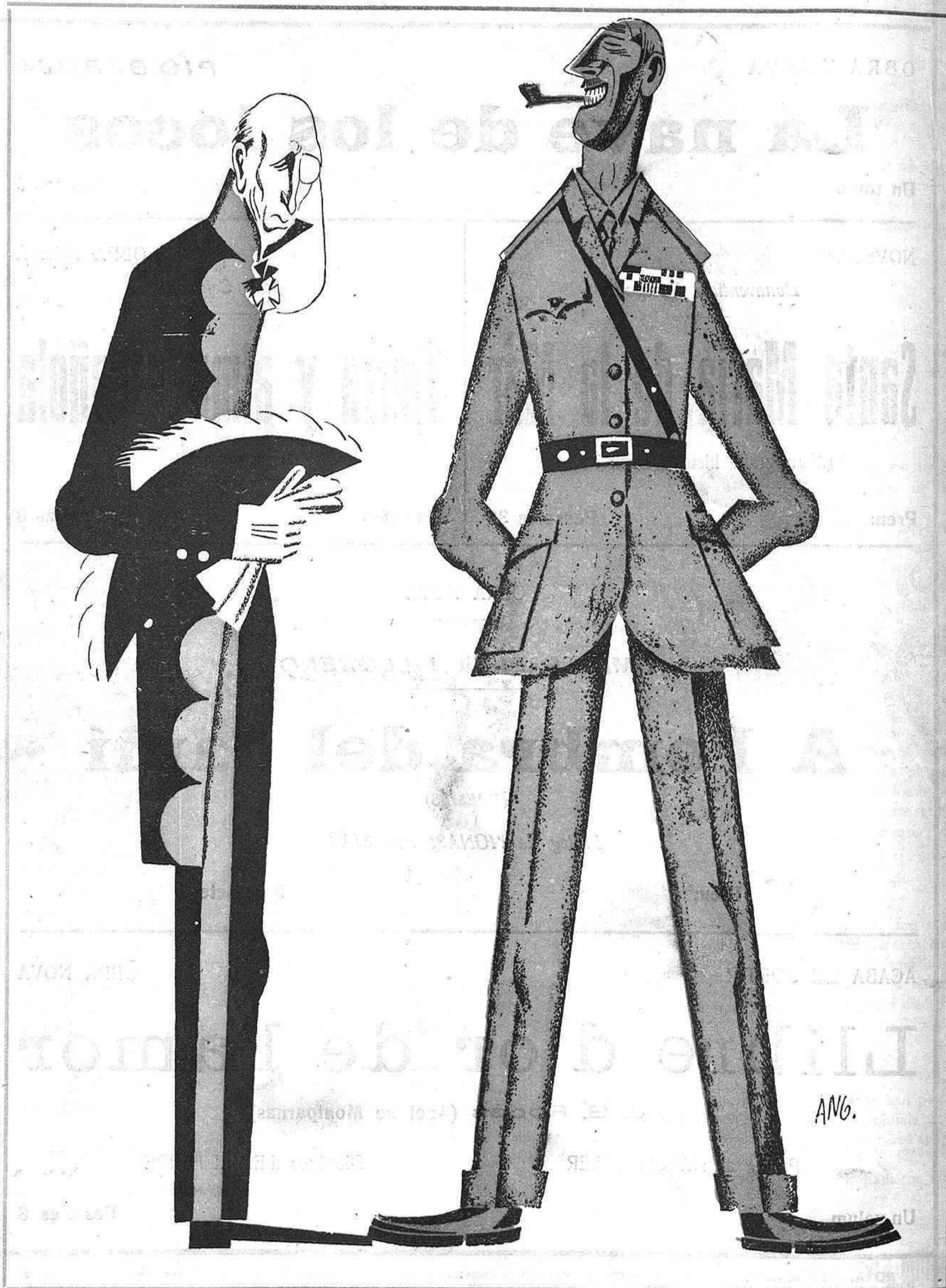
Pròleg de *NARCÍS OLLER*

Dibuixos d'*EMILI FERRE*

Un volum

Pessetes 8

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviats si no's remet, ademés 20 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen rebaixes

DIPLOMACIA ESTRANGERA

—Vinc d'Anglaterra.

—I jo d'Alemanya.

—Per tot regna el pacifisme més inefable!